IMPACTUL ORGANIZAŢIILOR NON-GUVERNAMENTALE ÎN DEZVOLTAREA INSTITUŢIILOR MEDICALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana BICIC

CZU: 330.59:614.2:061.2(478) bicictatiana@gmail.com

The increasing importance of non-governmental organizations (NGOs) in implementing social policies, particularly in countries like the Republic of Moldova, underscores the need for comprehensive analysis. While the impact of NGOs on medical institutions within Moldova remains underexplored, understanding this relationship is crucial for efficient collaboration in social policy implementation. This study aims to analyze defining elements of NGOs, their evolution, and their impact on medical institutions in Moldova, highlighting avenues for effective collaboration. Clear institutional vision, mission, and values are crucial for guiding actions, while periodic reviews ensure alignment with evolving needs. Challenges such as funding and limited interaction with government authorities hinder NGOs' full potential, emphasizing the importance of collaboration for sustainable development and effective policy implementation.

Actualitatea și importanța cercetării derivă din necesitatea accelerării dezvoltării politice, juridice și economice a Republicii Moldova în contextul Acordului de asociere cu Uniunea Europeană și a statutului de țară candidat. Sprijinul activ acordat organizațiilor neguvernamentale și instituțiilor medicale contribuie la implementarea eficientă a politicilor sociale și la adaptarea cetățenilor la schimbările condițiilor de viață. Cu toate acestea, rolul și impactul ONG-urilor în dezvoltarea instituțiilor medicale nu au fost studiate pe deplin în Republica Moldova. Analiza acestora ar putea oferi o imagine completă a diversității activităților ONG-urilor în contextul social și ar identifica factorii cheie care contribuie la dezvoltarea lor și la implementarea politicilor sociale.

Scopul lucrării constă în analiza complexă a elementelor definitorii ale organizațiilor nonguvernamentale, a evoluției ONG-urilor, rolului şi locului instituției medicale în sistemul de sănătate, impactul ONG-urilor în dezvoltarea instituțiilor medicale, importanța și perspectivele de colaborare între ONG-uri și instituții medicale. Raționamentele expuse ca argument al actualității și relevanței științifice ne permit să stabilim scopul general al cercetării: de a analiza activitățile organizațiilor neguvernamentale din țară și impactul lor în dezvoltarea instituțiilor medicale din țară și de a identifica modalitățile de optimizare eficientă a acestora în punerea în aplicare a politicii sociale în societatea moldovenească modernă.

Sistemul de sănătate, cunoscut și sub denumirea de sistem de îngrijire al sănătății sau sistem sanitar, constă dintr-o rețea complexă de oameni, instituții și resurse care

furnizează servicii medicale pentru a satisface nevoile de sănătate ale populației. Există o varietate mare de sisteme de sănătate în întreaga lume, fiecare adaptându-se nevoilor și resurselor specifice ale țării respective. Cu toate acestea, toate sistemele de sănătate au elemente comune, precum asistența medicală primară și măsurile de sănătate publică. În Republica Moldova, sistemul de sănătate se bazează pe asigurarea obligatorie de asistență medicală, cu principiul solidarității ca bază pentru finanțare și acces la servicii. Acesta cuprinde instituții de asistență medicală primară, spitale, servicii de urgență pre-spitalicească și sănătate publică, toate coordonate și regulate de către autoritățile competente. Asistența medicală este furnizată atât de instituții publice, cât și private, cu scopul de a acoperi nevoile de sănătate ale populației într-un mod eficient și echitabil.

Prin intermediul acestui sistem, se urmărește îmbunătățirea sănătății populației, răspunsul la nevoile acesteia și asigurarea unei protecții financiare împotriva costurilor medicale. Cu toate că există provocări și aspecte de îmbunătățit, sistemul de sănătate din Republica Moldova continuă să se dezvolte pentru a răspunde cerințelor și așteptărilor populației în materie de sănătate și îngrijire medicală. Instituțiile departamentale furnizează un număr semnificativ de servicii medicale și sunt finanțate din bugetul de stat, fiind subordonate autorităților administrației publice centrale. Acest lucru duce la o fragmentare a sistemului de sănătate, generată de existența mai multor sisteme de sănătate paralele subordonate diferitor fondatori, ceea ce poate duce la dublarea serviciilor medicale și la irosirea resurselor.

Pe de altă parte, instituțiile medico-sanitare private furnizează, de asemenea, servicii medicale și pot fi contractate în cadrul sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală, dacă sunt acreditate conform legii. În ultimele decenii, serviciile medicale au înregistrat îmbunătățiri semnificative la nivel mondial, dar persistă deficite de sănătate și disparități, în special pentru populațiile sărace și vulnerabile. Pentru a îmbunătăți situația, sectorul privat poate oferi servicii medicale inovatoare și de calitate, contribuind la creșterea concurenței și îmbunătățirea calității îngrijirii medicale. Totuși, este necesară o reglementare adecvată pentru a aborda problemele legate de calitatea serviciilor, accesul la servicii și condițiile de competiție între prestatorii de servicii.

Dezvoltarea unei instituții medicale trebuie să aibă în vedere utilizarea rațională a resurselor, creșterea eficacității și eficienței, îmbunătățirea calității serviciilor medicale și a satisfacției pacienților, adaptarea ofertei la nevoile de sănătate, crearea unei rețele de comunicare cu factorii interesați, creșterea productivității muncii și introducerea de metode moderne de diagnostic și tratament. Procesul de stabilire a viziunii și a unui scenariu ideal de dezvoltare este crucial și trebuie să implice participarea întregului colectiv de muncă sau a grupurilor direct vizate. Acestea pot fi stimulate să contribuie la creativitate prin utilizarea unor tehnici precum brainstorming-ul, sinectica, metoda Delphi și altele. Definirea misiunii și a valorilor instituționale este esențială pentru a clarifica rolul instituției medicale în sistemul de sănătate și în comunitatea în care își desfășoară activitatea. Misiunea arată ce face instituția pentru a

îndeplini scopul său, iar valorile sunt fundamentul filosofiei care ghidează acţiunile şi deciziile în instituţie.

Revizuirea periodică a viziunii, misiunii şi valorilor este necesară pentru a asigura că acestea sunt în concordanţă cu evoluţia instituţiei medicale şi cu schimbările din mediu. Astfel, instituţia poate rămâne adaptată şi eficientă în îndeplinirea obiectivelor sale. Sistemul de sănătate din Republica Moldova este organizat în conformitate cu principiile de acces universal la servicii de sănătate de bază şi de finanţare echitabilă şi solidară a serviciilor de sănătate. Acesta este format dintr-o serie de instituţii medicale publice şi private, precum şi alte agenţii şi autorităţi implicate în prestarea, finanţarea, reglementarea şi administrarea serviciilor de sănătate. Majoritatea instituţiilor din sistemul de sănătate sunt publice, dar există şi sectorul privat care furnizează unele servicii medicale. Statul are un rol important în garantarea calităţii serviciilor medicale, evaluând şi acreditând instituţiile medicale şi reglementând piaţa serviciilor medicale.

Rolul şi locul instituţiilor medicale în sistemul de sănătate sunt clarificate prin auto-identificarea organizaţiei, asumarea responsabilităţilor la nivel de comunitate şi societate, şi stabilirea legăturilor cu părţile interesate. Dezvoltarea instituţiilor medicale se face în conformitate cu directivele stabilite în documentele de politici naţionale, cum ar fi Strategia Naţională de Dezvoltare „Moldova 2030” şi Politica Naţională de Sănătate. Este important să se identifice părţile interesate şi să se anticipeze reacţiile acestora la posibilele schimbări planificate pentru a asigura acceptabilitatea strategiilor alese. De asemenea, este esenţial să se înţeleagă modul în care instituţiile medicale colaborează cu alte entităţi şi organizaţii din sectorul sănătăţii pentru a asigura eficienţa şi coerenţa sistemului de sănătate.

În esenţă, statul are un rol central în furnizarea serviciilor medicale şi de sănătate în Republica Moldova, deoarece reglementează activitatea instituţiilor medicale şi stabileşte priorităţi pentru schimbare şi dezvoltare. Abordarea comună în elaborarea şi implementarea strategiilor de management este esenţială pentru instituţiile medicale publice. Procesul de stabilire a acestor strategii este influenţat de diverse caracteristici specifice, precum fenomenele de eşec al pieţei, monopolurile intenţionate şi externalităţile. Modelul strategiei-tip de management pentru instituţiile sistemului de sănătate implică cinci etape consecutive, având ca scop facilitarea eficacităţii şi eficienţei organizaţionale. Acest model asigură instituţiei medicale să-şi asume responsabilitatea faţă de societate, comunitate, părţi interesate, angajaţi şi beneficiari. În acest context, serviciile medicale sunt evaluate în funcţie de valoarea pe care o aduc beneficiarilor, iar performanţa în prestarea acestor servicii este strâns legată de calitatea altor activităţi instituţionale, precum aprovizionarea şi dezvoltarea tehnologică.

Concluzii. Rolul organizaţiilor neguvernamentale în aplicarea politicilor sociale creşte pe măsură ce acestea devin mai eficiente în furnizarea de servicii individualizate şi în promovarea inovaţiilor sociale. Însă, în Republica Moldova, ONG-urile nu au atins încă maturitatea funcţională din cauza problemelor legate de finanţare şi distribuţie inegală. Ele se confruntă cu dificultăţi în furnizarea de servicii, organizare şi imagine, fiind adesea dependente de finanţări externe. Nivelul scăzut de informare

al publicului și interacțiunea insuficientă cu autoritățile guvernamentale reduc capacitatea ONG-urilor de a-și atinge obiectivele sociale. Pentru a aborda aceste probleme și pentru a promova dezvoltarea durabilă, este necesară o colaborare mai strânsă între ONG-uri, structurile statale și alte entități interesate.

Referințe:

1. BĂCANU, B. *Practici de management strategic.* Studii de caz. Editura Polirom, Iași, 2016.
2. BEIGBEDER, I. *Le role international des organisations non gouvernamentales.* Editura Bruylant LGDJ, Paris, 1992.
3. BEIJERMAN, M. *Conceptual confusions in debating the role of NGOs for the democratic legitimacy of international law.* În: Transnational Legal Theory, 9:2/2018.
4. BOGOI, M. *Aspecte privind organizarea contabilității în instituțiile medicale private.* În: Conferința “Integrare prin cercetare și inovare” Chișinău, Moldova, 10-11 noiembrie 2020.
5. BRIGHIDIN, A., GODEA, M., OSTAF, S. *Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova.* Editura Bons Offices, Chișinău, 2007.

Recomandat
***Alexandru SCUTARU**, dr., conf. univ.*